

2009 YILI OCAK-HAZİRAN DÖNEMİ TÜRKİYE DERİ VE DERİ MAMULLERİ İHRACATI DEĞERLENDİRMESİ

Türkiye deri ve deri mamulleri ihracatı, 2009 yılı Haziran ayında bir önceki yılın aynı ayına göre % 19,1 gerileyerek 86,2 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2009 yılı Ocak-Haziran döneminde ise, deri ve deri mamulleri ihracatı % 25,1 düşüşle 450,1 milyon dolara gerilemiştir.

Türkiye genel ihracatı, 2009 yılı Haziran ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre % 32,8 gerileyerek 8,1 milyar dolar olarak kaydedilmiştir. Türkiye genel ihracatı, 2009 yılı Ocak-Haziran döneminde ise % 34,5 oranında gerileyerek 43,9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Belli Başlı Pazarlarda Deri ve Deri Mamulleri İhracatındaki Gelişmeler

EN ÇOK DERİ ve DERİ MAMULLERİ İHRACATI YAPILAN ÜLKELER			
<i>Birim: 1.000 \$</i>			
ÜLKELER	2008 OCAK-HAZİRAN	2009 OCAK-HAZİRAN	DEĞİŞİM %
RUSYA FEDERASYONU	141.331	91.160	-35,5
ALMANYA	64.763	44.292	-31,6
İTALYA	37.250	36.946	-0,8
İSPANYA	19.975	26.225	31,3
FRANSA	30.903	24.709	-20,0
KAZAKİSTAN	8.576	22.674	164,4
IRAK	8.830	16.186	83,3
HOLLANDA	15.534	13.067	-15,9
İNGİLTERE	30.416	12.819	-57,9
S.ARABİSTAN	11.050	10.776	-2,5
İLK 10 ÜLKEYE DERİ & DERİ MAM.İHRACATI	368.628	298.854	-18,9
TOPLAM DERİ & DERİ MAMULLERİ İHRACATI	600.673	450.080	-25,1

Kaynak: İhracatçı Birlikleri Kayıtları

Deri ve deri mamulleri ihracatımızın en önemli pazarı olan Rusya'ya yapılan ihracat, 2009 yılının Ocak-Haziran döneminde % 35,5 düşüşle 91,2 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Deri ve deri mamulleri ihracatımızın diğ er önemli pazarı olan Almanya'ya yapılan ihracat, Ocak-Haziran döneminde, geçen yılın aynı dönemine göre % 31,6 düşerek 44,3 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

İtalya'ya yapılan deri ve deri mamulleri ihracatı 2009 yılı Ocak-Haziran döneminde, geçen yılın aynı dönemine göre % 0,8 düşüşle 36,9 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Son dönemde yükselen pazarlarımızdan İspanya'ya yapılan deri ve deri mamulleri ihracatı, Ocak-Haziran döneminde % 31,3 artışla 26,2 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Fransa'ya yapılan deri ve deri mamulleri ihracatı, Ocak-Haziran döneminde geçen yılın aynı dönemine göre % 20 düşüşle 24,7 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Ülke grupları açısından değerlendirilecek olursa, deri ve deri mamulleri ihracatımızın % 46,8'lik payıyla en önemli pazarı olan AB-27 ülke grubuna yapılan ihracat, Ocak-Haziran döneminde % 30,4 düşüşle 210,6 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Ülke grupları açısından en yüksek artış oranı Afrika ülke grubuna yapılan ihracatta yaşanmış olup, bu ülke grubuna yapılan deri ve deri mamulleri ihracatı Ocak-Haziran döneminde % 70,2 artışla 6,5 milyon olarak gerçekleşirken, söz konusu ülke grubunun toplam deri ve deri ürünleri ihracatındaki payı da % 1,5'e yükselmiş bulunmaktadır. İhracatında artış kaydedilen ülke grupları arasında Ortadoğ u ülkeleri grubu da yer almakta olup, bu ülkelere 2009 yılı 6 aylık dönemde %16,6'lık artışla 34,8 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirilmiştir.

Ürün Grupları Bazında Deri ve Deri Mamulleri İhracatındaki Gelişmeler

Deri sektörü dört ayrı fasıl başlığı altında yedi ayrı alt sektörden oluşmaktadır; Bunlar;

Fasıl 41: Ham ve işlenmiş deriler,

Fasıl 42: Deri giyim, saraciye ve seyahat eşyası,

Fasıl 43: Ham post, işlenmiş,kürk, kürkten mamul eşya ve aksesuarı

Fasıl 64: Ayakkabı ve ayakkabı aksamıdır.

Fasıllar bazında toplam deri ve deri ürünleri ihracatımız ve ürün gruplarının ihracattan aldığı paylar aşağıdaki tablolarda mevcuttur.

Türkiye'nin Deri Sektörü İhracatında			
Fasılların Payı			
Birim:1000\$	2008 Ocak-Haziran	2009 Ocak-Haziran	09/08 Değişim %
Deri ve Deri Mamülleri İhracatı	600.673	450.080	- 25,1
F41	61.703	36.981	- 40,1
Toplam Deride Payı %	10	8	
F42	256.534	185.963	- 27,5
Toplam Deride Payı %	43	41	
F43	92.429	81.665	- 11,6
Toplam Deride Payı %	15	18	
F64	189.024	145.117	- 23,2
Toplam Deride Payı %	31	32	

Kaynak: İhracatçı Birlikleri Kayıtları

2008-2009 OCAK-HAZİRAN DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ İHRACAT RAKAMLARI (MAL GRUPLARI BAZINDA) (1000 \$)							
DÖRTLÜ	DÖRTLÜ ADI	2008 Haziran	2009 Haziran	Değişim	2008 Ocak-Haziran	2009 Ocak-Haziran	09/08 Değişim
4101	SİĞİR VE AT CİNSİ HAYVANLARIN DERİLERİ-HAM	0	0	0,0%	48	1	-97,9%
4102	KOYUN VE KUZULARIN HAM DERİLERİ	16	108	575,0%	277	334	20,6%
4103	DIĞER HAM DERİLER	0	0	0,0%	48	12	-75,0%
4101-4103	HAM DERİ TOPLAMI	16	108	575,0%	373	347	-7,0%
4104	SİĞİR VE AT CİNSİ HAYVANLARIN DABAKLANMIŞ DERİLERİ	2.301	1.255	-45,5%	14.968	7.093	-52,6%
4105	KOYUN VE KUZULARIN DABAKLANMIŞ DERİLERİ	177	173	-2,3%	1.932	603	-68,8%
4106	DIĞER HAYVANLARIN DABAKLANMIŞ DERİLERİ	0	64	100,0%	166	840	406,0%
4107	SİĞİR VE ATLARIN DABAKLANMIŞ VE HAZIRLANMIŞ DERİ VE KÖSELESİ	4.977	3.950	-20,6%	27.856	19.755	-29,1%
4112	KOYUN VE KUZULARIN DIĞER DERİ VE KÖSELELERİ	1.041	1.974	89,6%	8.391	6.056	-27,8%
4113	DIĞER HAYVANLARIN DIĞER DERİ VE KÖSELELERİ	1.021	108	-89,4%	6.132	1.072	-82,5%
4114	GÜDERİ; RUGAN VE RUGANLA DERİ VE KÖSELE; METALİZE DERİ VE KÖSELE	72	56	-22,2%	509	219	-57,0%
4115	DERİ,KÖSELELERİN ŞERİT,YAPRAK, EVHA, KIRPINTI, DÖKÜNTÜ VB.(DERİ EŞYASI	150	169	12,7%	1.379	991	-28,1%
4104-4115	YARI İŞLENMİŞ/İTİMİŞ DERİ TOPLAMI	9.739	7.749	-20,4%	61.333	36.629	-40,3%
4201	HER TÜR HAYVAN İÇİN SARACİYE EŞYASI, EYER VB(İMAL EDİLDİĞİ MADDE NE C	64	53	-17,2%	533	317	-40,5%
4202	DERİ, KÖSELE VB. DEN SEYAHAT EŞYASI	13.460	9.314	-30,8%	71.892	48.897	-32,0%
4203.21/29/30/40	DERİ ELDİVEN KEMER VE AKSESUARLAR	3.172	2.731	-13,9%	23.553	16.186	-31,3%
4204	DERİ VE KÖSELEDEN MAKİNA, MEKANİK CİHAZ VB. İÇİN EŞYA	0	0	0,0%	0	0	0,0%
4205	DERİ VE KÖSELEDEN DIĞER EŞYA	678	647	-4,6%	4.600	3.329	-27,6%
4206	BACİRSAK, KURSAK, MESANE, VETERDEN MAMUL EŞYA	0	0	0,0%	0	67	0,0%
4201-4202-4203.21/29/30/40-4204	SARACİYE TOPLAMI	17.374	12.745	-26,6%	100.578	68.796	-31,6%
4203.10	DERİ VE KÖSELEDEN GİYİM EŞYASI	33.530	26.407	-21,2%	155.793	116.851	-25,0%
4203.10	DERİ GİYİM TOPLAMI	33.530	26.407	-21,2%	155.793	116.851	-25,0%
4301	HAM POSTLAR	50	1.120	2140,0%	673	1.323	96,6%
4302	DABAKLANMIŞ, APRELENMİŞ KÜRKLER	3.424	3.497	2,1%	20.583	19.745	-4,1%
4301-4302	HAM VE İŞLENMİŞ KÜRK TOPLAMI	3.474	4.617	32,9%	21.256	21.068	-0,9%
4303	KÜRKTEN GİYİM EŞYASI, AKSESUARLARI, KÜRKTEN DIĞER EŞYA	17.209	12.469	-27,5%	71.147	60.133	-15,5%
4304	TAKLİT KÜRK VB. MAMUL EŞYA	1	3	200,0%	24	463	1829,2%
4303-4304	KÜRK GİYİM EŞYASI TOPLAMI	17.210	12.472	-27,5%	71.171	60.596	-14,9%
6401	DIŞ TABANI, YÜZÜ KAUÇUK VE PLASTİK-SU GEÇİRMEZ AYAKKABI	326	273	-16,3%	2.093	1.102	-47,3%
6402	DIŞ TABANI, YÜZÜ KAUÇUK VE PLASTİK DIĞER AYAKKABI	6.929	7.103	2,5%	43.217	39.541	-8,5%
6403	YÜZÜ DERİ, TABANI KAUÇUK, PLASTİK, TABİİ, SUNİ VB KÖSELE AYAKKABI	11.897	8.603	-27,7%	95.490	65.880	-31,0%
6404	YÜZÜ DÖKÜMA MADDELERİNDEN, TABANI KAUÇUK, PLASTİK VB AYAKKABI	2.022	2.571	27,2%	18.248	14.123	-22,6%
6405	DIĞER AYAKKABI	1.731	1.902	9,9%	12.933	11.120	-14,0%
6406	AYAKKABI AKSAMI, İÇ TABAN, TOPUK RAMPASI, GETR, TOZLUK, DOLAK VB	2.219	1.436	-35,3%	17.043	13.356	-21,6%
64	AYAKKABI TOPLAMI	25.124	21.888	-12,9%	189.024	145.122	-23,2%
GENEL DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ TOPLAMI		106.467	85.986	-19,2%	599.528	449.409	-25,0%

Kaynak: İhracatçı Birlikleri Kayıtları

Ham post ve işlenmiş deri (Fasıl 41) ihracatında 2009 yılı Ocak-Haziran döneminde 37 milyon dolarlık ihracat performansı ile geçen yılın aynı dönemine göre % 40,1 oranında düşüş yaşanırken, bu fasılın toplam deri sektörü ihracatı içindeki payı %10'dan %8 seviyesine gerilemiş bulunmaktadır.

Fasıl 41 dahilinde ham deri (4101, 4102, 4103) ve yarı işlenmiş/bitmiş deri (4104, 4105, 4106, 4107, 4112, 4113, 4114, 4115) ayrı ayrı değerlendirilmekte olup, Fasıl 41'de yapılan ihracatın büyük kısmı yarı işlenmiş/bitmiş deri alt grubundan yapılmaktadır.

Yarı işlenmiş / bitmiş deri alt grubundan 2009 yılı Ocak-Haziran döneminde 36,6 milyon dolarlık ihracat yapılmış olup, bir önceki yılın aynı dönemine göre düşüş oranı % 40,3 seviyesindedir.

Sektörün en büyük ihracat kalemi olan **deri giyim, saraciye ve seyahat eşyalarının** (Fasıl 42) ihracatı, aynı dönemde % 27,5 oranında düşerek 186 milyon dolara gerilemiş bulunmaktadır.

Bu fasıl kapsamındaki ürünlerin toplam deri ve deri mamulleri ihracatından aldığı pay, geçen yılın Ocak-Haziran döneminde % 43 düzeyindeyken, bu yılın aynı döneminde % 41 seviyesine gerilemiş bulunmaktadır.

Fasıl 42 dahilinde saraciye (4201, 4202, 4203.21, 4203.29, 4203.30, 4203.40, 4204, 4205, 4206) ve deri giyim (4203.10) ürünleri ayrı ayrı değerlendirilmektedir.

2009 yılı Ocak-Haziran döneminde Fasıl 42 kapsamında yapılan ihracatın 116,9 milyon dolarlık kısmı deri giyim grubundan gerçekleştirilmiştir. Bu sonuçla, deri giyim mamülleri ihracatı bu dönemde %25 düşmüş bulunmaktadır.

Fasıl 42 kapsamında bulunan diğer ürün grubu olan saraciye grubunda aynı dönemde 68,8 milyon dolarlık ihracat yapılmıştır. Böylelikle, bu ürün grubunda 2009 yılı Ocak-Haziran döneminde yapılan ihracat, bir önceki yılın aynı dönemine göre % 31,6 düşüş göstermiş bulunmaktadır.

Kürk ve kürkten mamul eşya ürün grubundan (Fasıl 43) gerçekleştirilen ihracat ise, 2009 yılının Ocak-Haziran döneminde, geçen yılın aynı dönemine göre % 11,6 oranında düşerek 81,7 milyon dolar seviyesine gerilemiştir.

Bu fasılda gerçekleştirilen ihracat, toplam deri ürünleri ihracatından 2008 yılının Ocak-Haziran döneminde % 15 pay alırken, 2009 yılının aynı döneminde ise bu oran % 18 seviyesine yükselmiştir.

Fasıl 43 dahilinde ham ve işlenmiş kürk (4301, 4302) ve kürk giyim eşyası ürün grupları (4303, 4304) ayrı ayrı değerlendirilmekte olup, Fasıl 43'de

yapılan ihracatın büyük bir kısmı kürk giyim eşyası ürün grubundan yapılmaktadır.

Kürk giyim eşyası grubunda bu dönemde 60,6 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirilmiş olup, bu sonuç 2008 yılının aynı dönemine göre % 14,9 düşüşü göstermektedir.

Fasıl 43-kürk ve kürkten mamul eşya grubunun diğer alt grubu olan ham ve işlenmiş kürk grubu ihracatı, 2009 yılı Ocak-Haziran döneminde 21,1 milyon dolar olarak gerçekleşerek % 0,9 oranında düşmüş bulunmaktadır.

Ayakkabı ve ayakkabı aksamı ihracatında (Fasıl 64), 2009 yılının Ocak-Haziran döneminde 145,1 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirilmiş olup, bir önceki yılın aynı dönemine göre % 23,2'lik düşüş kaydedilmiştir.

Bu ürün grubunun toplam deri ve deri mamulleri ihracatından aldığı pay, 2008 yılının Ocak-Haziran döneminde % 31 düzeyindeyken, 2009 yılının aynı döneminde % 32 seviyesine yükselmiştir.

Üretimde ve Kapasite Kullanımında Meydana Gelen Gelişmeler

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan Sanayi Üretim İndeksi'ne göre, 2009 yılı Nisan ayında, geçen yılın aynı dönemiyle karşılaştırıldığında, deri ve deri mamulleri imalatı üretim endeksi % 10,8 düşüş göstermiştir.

Diğer yandan, Türkiye İstatistik Kurumu'nun Aylık İmalat Sanayinin Eğilim Anketi'ne göre, 2009 yılının Mayıs ayı itibarıyla deri ve deri mamulleri sektöründe kapasite kullanım oranının % 62,1 olduğu görülmektedir. 2008 yılının Mayıs ayında deri ve deri mamulleri sanayinde kapasite kullanım oranı % 64,9 seviyesindeydi. Böylelikle, Mayıs ayında deri ve deri mamulleri sanayinde kapasite kullanım oranı, geçen yılın aynı ayına göre % 2,8 oranında gerilemiş oldu.

*İTKİB Genel Sekreterliği
AR & GE ve Mevzuat Şubesi
07.07.2009*